

Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace

Školní družina

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Motto

... dneska tady bude veselo, i kdyby se dvakrát nechtělo...

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2021

Charakteristika zařízení

Školní družina je školským zařízením se zaměřením na zájmovou činnost. Žáci pod vedením kvalifikovaných pedagogů naplňují školní vzdělávací program pro školní družinu. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti, přípravu na vyučování. Kapacita zařízení je 111 účastníků (ve čtyřech odděleních).

Obecné cíle vzdělávání ve školní družině (zkratka ŠD)

Cílem vzdělávání ve ŠD je efektivními a pro žáky přirozenými prostředky (hrou) za pomoci motivačních činitelů a s využitím zájmovosti (dobrovolnosti) naplňovat klíčové, odborné kompetence (schopnosti, dovednosti, postoje, hodnoty). A to s vědomím, že budování kompetencí je dlouhodobý proces (počínající v rodině, předškolním vzdělávání, základním vzdělávání, zájmovém vzdělávání), který pokračuje v dalším osobním životě každého jedince. Cílem vzdělávání ve školském zařízení je využít osobnosti pedagoga, který stanoví konkrétní cíle, jejich obsah, metody, formy, kompetence a hodnocení činností.

Přehled klíčových kompetencí účastníka zájmového vzdělávání

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Soubor odborných kompetencí žáka v procesu zájmového vzdělávání

- Kompetence k realizaci zájmové činnosti
- Kompetence k aktivnímu využívání volného času

Obsah vzdělávání ve školní družině respektuje vyhlášku o zájmovém vzdělávání číslo 74/2005 Sb., školský zákon číslo 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Koresponduje s věkovými zvláštnostmi účastníků, s rámcovým vzdělávacím programem základní školy, se školním vzdělávacím programem školského zařízení, s materiálně technickými podmínkami školy, s aktuálním společenským statutem.

Konkrétní cíle, obsah, časový plán vzdělávání

Spontánní činnosti (06:30 – 07:40 hodin)

Cíl:

- nastolit pozitivní atmosféru před vyučováním,
- věnovat se hře ve vztazích soudržnosti, přátelství.

Obsah:

- hra s hračkami, s konstruktivními stavebnicemi, se stolními hrami,
- námětové činnosti (na obchod, na školu, na rodinu),
- vzájemná komunikace (sdílení prožitků),
- výtvarné experimenty (kresba, malba, zapouštění barev),
- pracovní technické tvoření,
- vzdělávání se (vlastní učebnice, encyklopedie, dětské časopisy),
- elektronická docházka účastníků zajištěna pedagogem.

Činnosti spojené s prezentací žáků, oběd ve školní jídelně (11:40 – 12:30 hodin)

Cíl:

- vést účastníka k odpovědnému, samostatnému chování,
- trénovat dovednost manipulace s příborem, lžící,
- motivovat účastníka ke znalosti etikety.

Obsah:

- kontrola přítomnosti dětí (elektronické vedení docházky pedagogem),
- vyhodnocení aktuálních změn v rozsahu docházky, způsobu odchodu žáka ze ŠD (pedagogem),
- oběd ve školní jídelně s vychovatelem.

Odpočinkové činnosti (12:35 – 13:00 hodin)

Cíl: směřovat účastníka ke zdravému životnímu stylu, k rekreaci.

Obsah:

- hra,
- četba,
- komunikace, poslech písní, pohádek, vtipů,
- výtvarné techniky,
- dětský film.

Zájemové činnosti sportovně pohybové, rekreační (13:00 – 13:55 hodin)

Cíl:

- zvládnout pravidla sportovních her,
- posouvat osobní zdatnost,
- radovat se z pohybového vyžití,
- ovládnout manipulaci s náčiním.

Obsah:

- hry s pravidly,
- spontánní pohybové činnosti,
- cvičení s náčiním.

Zájemové činnosti výtvarné, pracovní technické, hudební, dramatické, přírodovědné, jazykově literární, hudební a pohybové (taneční), jazykově literární (14:15 – 15:00 hodin)

Cíl:

- osvojit si výtvarné techniky,
- seznámit se s výtvarnými materiály,
- znát křivky dramatické etudy,
- obohatit aktivní, pasivní slovník,
- poznat přírodu, její zákonitosti,
- objevit orffovy nástroje, hru na tělo,
- uvědomit si rozdíl mezi písní lidovou, umělou,

- radovat se z písní, tance, pohybu.

Obsah:

- malba, kresba, koláž, vytrhávání, vyškrabávání, lepení, rozfoukávání,
- zpěv písní, hra na tělo, na jednoduché hudební nástroje,
- dramatizace textů,
- tvoření z přírodnin,
- pamětní učení básní,
- charakteristika pohádkových postav,
- poznání lidových obyčejů, pranostik,
- výrazový tanec, jednoduché taneční variace.

Svačina (14:00 – 14:15 hodin)

Cíl:

- umožnit pitný režim, svačinu,
- vést ke zdravému životnímu stylu.

Obsah:

- konzumace pití, jídla,
- kladné pocity.

Příprava na vyučování (15:00 – 15:30 hodin)

Cíl:

- rozvíjet poznávací procesy,
- rozlišovat slova, pojmy,
- sledovat děj, schopnost dokončit děj,
- vést dialog,
- rozvíjet digitální kompetenci účastníků školní družiny (činnost ve vlastním tempu, individualizace vzdělávání) pod záštitou EU.

Obsah:

- psaní domácích úkolů,
- samostudium,
- rozvoj poznávacích procesů se zábavnými didaktickými listy,
- použití deseti mobilních zařízení (tabletů).

Rekreační činnosti (15:30 – 16:30 hodin)

Cíl:

- regenerovat duševní, fyzické síly účastníka,
- zajistit spontaneitu, individuálnost.

Obsah:

- hra.

Vzdělávací témata dotčená v zájmové činnosti	
Září	Pojďme si to říct – vzpomínky na prázdniny
Říjen	Oslavme lékaře – spojenci nejen v bolesti
Listopad	Vraťme se k přirozenosti – zase pěšky
Prosinec	Jděme jim naproti – Vánoce 2021
Leden	Nebojme si přát – dětské fantazie
Únor	Zpozorněme – život v mokřadech
Březen	Oslavme je – ženy, matky, babičky
Duben	Objevme – zpět ke knihám
Květen	Zkusme být spolu - rodina
Červen	Radujme se, veselme se – naše děti

Pojďme si to říct – vzpomínky na prázdniny

Cíl:

- tříbit poznávací procesy, aktivní, pasivní slovník,
- vést ke sdílení prožitku,
- uvědomit si dějovou linku.

Obsah:

- rozhovory s dětmi,
- výstavky z přírodnin, z upomínkových předmětů,
- krátké literární texty,
- spontánní dramatické etudy,
- výtvarné vyjádření.

Oslavme lékaře – spojenci nejen v bolesti

Cíl:

- inspirovat se Mezinárodním dnem lékařů,
- připomenout důležitost profese lékařů, zdravotních sester, záchranářů, ostatního personálu,
- nastínit důležitost prevence,
- zmínit nutnost fyzického i duševního zdraví,
- věnovat se sociální síti pomoci (rodina, učitelé, vychovatelé, lékaři),
- uvědomit si existenci krizových center.

Obsah:

- četba pohádek, dětských příběhů s tematikou léčení,
- psaní receptů „na dobrou mysl“,
- zopakování telefonních čísel integrovaného záchranného systému,
- nácvik I. pomoci,
- tvorba plakátů na oslavu lékařů,
- dramatizace – návštěva lékaře.

Vraťme se k přirozenosti – zase pěšky

Cíl: zachytit na mentální bázi u dětí rovnováhu mezi nutností pokroku a udržitelností životního prostředí.

Obsah:

- koláž ke Dni bez aut,
- rozvoj fantastických představ,
- práce s různými informačními zdroji,
- tvoření dopravních prostředků budoucnosti,
- rozhovory s dětmi o nutnosti řízení dopravy (semaforey, dopravní značky, policie, celní správa),
- uvědomění si přínosů, negativ dopravních prostředků.

Jdeme jim naproti – Vánoce

Cíl:

- oživit Vánoce v historickém kontextu, nastínit současné pojetí,
- oslavit Vánoce v pospolitosti, soudržnosti.

Obsah:

- připomenutí pojmů spojených s Vánocemi,
- realizace zvyků,
- poslech, zpěv vánočních koled,
- výtvarné vyjádření.

Nebojme si přát – dětské fantazie

Cíl:

- formulovat svá přání,
- oddělovat smyšlený svět od skutečnosti,
- podporovat realizaci prospěšných snů,
- možnost porovnávat tužby v sociální skupině.

Obsah:

- plánování kroků ke svým přáním,
- výtvarné vyjádření,
- skládání sci-fi příběhů.

Zpozorněme – život v mokřadech

Cíl:

- uvědomit si význam mokřadů v krajině.

Obsah:

- připomenutí světového dne mokřadů,
- využití informačních zdrojů o mokřadech,
- lokalizace mokřadů v našem regionu,
- návrh poštovní známky s motivem mokřadů,
- rozhovory s dětmi o probíhajících projektech na ochranu mokřadů,
- tvorba plakátu na ochranu mokřadů.

Oslavme je – ženy, matky, babičky

Cíl:

- vést k úctě ve prospěch ženského pohlaví,
- pochopit svátek žen (Mezinárodní den žen).

Obsah:

- tvoření k tématu,
- pamětní učení básní,

- výtvarné vyjádření,
- skládání textů s danými slovy.

Objevme – zpět ke knihám

Cíl:

- vytvořit povědomí o dětské literatuře,
- informovat o podobách knihy,
- začít číst knihy,
- uvědomit si význam emočního naplnění četbou.

Obsah:

- výstavka dětských knih,
- výroba leporela,
- zkouška autorského psaní,
- seznámení s žánry knihy,
- ilustrace textu,
- zábavné čtení s obrázky.

Zkusme být spolu – rodina

Cíl:

- oslavit Mezinárodní den rodiny,
- uvědomit si znaky daného společenství,
- vážit si rodiny i tzv. širší rodiny,
- přispívat přiměřeně věku k fungování rodiny.

Obsah:

- výtvarné, tvořivé, literární práce na počest rodiny,
- vyhledávání informací o rodině v historickém kontextu,
- objevování písní s rodinnou tematikou.

Radujme se, veselme se – naše děti

Cíl:

- upozornit na práva a potřeby dětí,
- věnovat se společným oslavám na počest Mezinárodního dne dětí,
- radovat se z atmosféry harmonie, klidu a míru.

Obsah:

- organizování zábavných a sportovních klání,
- hraní her spontánních i organizovaných,
- tvoření s různým materiálem,
- porovnání pěveckých dovedností při pěveckých soutěžích.

Formy zájmového vzdělávání ve školní družině:

- pravidelná denní docházka (účastník je přihlášen k zájmovému vzdělávání nejméně čtyři dny v týdnu, po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců),
- nepravidelná a příležitostná docházka (účastník přichází do školní družiny maximálně dvakrát v týdnu, nejdéle do 14:00 hodin; účastník si vybírá oddělení ŠD dle vlastního výběru, vychovatel rozhodne o přijetí z hlediska aktuálních kapacitních možností, vzdělávání účastníka není zpoplatněno, více viz vnitřní řád školní družiny).

Délka zájmového vzdělávání

Pro účastníky školní družiny jsou obsah a cíle vzdělávání garantovány po dobu jednoho školního roku. Toto rozhodnutí vyplynulo z platnosti přijetí žáků (jeden školní rok). Tento poměrně krátký časový horizont zájmového vzdělávání umožňuje aktualizovat školní vzdělávací program v souladu s posouzením dosažených výsledků, reagovat na regionální, společenské změny.

Podmínky přijímání uchazečů, průběhu, ukončování vzdělávání

Školní družina Základní školy Bystřice nabízí zájmové vzdělávání, školské služby žákům naší školy (na bázi dobrovolnosti). K pravidelné denní docházce (do oddělení ŠD) přihlašuje žaka zákonný zástupce elektronickou formou. Přijímání do školského zařízení zajišťuje ředitel školy s ohledem na kritéria výběru (viz řád školní družiny). Nepravidelná a příležitostná forma účasti žaka ve školní družině, která má svá specifika, vyžaduje vyplnění řádného formuláře zákonným zástupcem účastníka (viz vnitřní řád školní družiny).

Podmínky přijímání uchazečů, průběhu, ukončování vzdělávání specifikuje platný vnitřní řád školní družiny.

Popis ekonomických podmínek školského zařízení

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno za úplaty (výjimku tvoří nepravidelná a příležitostná docházka do ŠD). Zákonní zástupci dětí hradí příspěvek na školní družinu převodem (výjimečně v hotovosti). Částka činí 120 Kč za měsíc. Více viz Vnitřní řád školní družiny.

S peněžitými prostředky od rodičů hospodaří vychovatelka každého oddělení školní družiny zvlášť. A to tak, aby pokryly náklady na jednotlivé zájmové činnosti, odpočinkové, rekreační činnosti, přípravu na vyučování, pitný režim, programy pro děti vedené lektory. Vybavení družinových tříd (nábytek, koberec, linoleum, záclony, audiovizuální technika) finančně zajišťuje škola. Hospodářka školy k datu 31. 5. aktuálního školního roku vykáže zákonným zástupcům žáků dílčí výdaje vychovatelek jednotlivých oddělení školní družiny.

Popis personálních podmínek školní družiny

Ve školském zařízení pracují čtyři kvalifikovaní vychovatelé (jedna vychovatelka v pozici vedoucího vychovatele). Organizačně právní záštitu nad školským zařízením zajišťuje ředitel školy, vedoucí školského zařízení.

Vychovatelé školní družiny se snaží motivovat, rozvíjet pozitivní stránky v účastnících vzdělávání. Projevují empatii, tvoří příznivé sociální klima, mají právní povědomí. Vychovatelé školského zařízení organizují, jsou kreativní, znají bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky.

Materiální podmínky školní družiny

V současné době funguje školské zařízení ve čtyřech odděleních. Všechna oddělení školní družiny mají vlastní prostory pro svoji činnost. Tři oddělení školského zařízení se věnují žákům v přístavbě základní školy, která zajišťuje bezbariérový přístup. Jedna družinová třída se nachází v hlavní budově základní školy (prostory druhého stupně ZŠ).

Prostředí, které školní družina nabízí dětem je bezpečné čisté, přiměřeně osvětlené, vybavené specifickým nábytkem (především pro odpočinkovou, rekreační činnost).

Pro zájmovou sportovní a pohybovou činnost využívají vychovatelé školní družiny moderní sportovní halu, okolí školy, školní hřiště (s výhledem na modernizaci, rekonstrukci), herní prvky v zahradě školy.

Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Tři oddělení školní družiny jsou naplněna do maximálního počtu třiceti dětí. Do jedné družinové třídy dochází pouze dvacet jedna žáků (z rozhodnutí KHS Středočeského kraje dle vyhlášky číslo 410/2005 Sb.). Všechny formy vzdělávání ve školském zařízení probíhají s přihlédnutím k prevenci rizik, ochraně bezpečnosti a zdraví dětí. Vychovatelé zajišťují nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální. Pro družinovou třídu s horolezeckou stěnou, pro pískoviště v areálu školy je vypracován provozní řád ke specifickému použití.

Školská zařízení jsou při vzdělávání a poskytování školských služeb povinna přihlížet k základním fyziologickým, psychickým potřebám žáků, předcházet sociálně patologickým jevům.

Školní družina vede úrazy v Knize úrazů školy.

Podrobná opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků vzdělávání upravuje vnitřní řád školní družiny.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami Dítětem, žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo k užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se chápou nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou, školským zařízením.

Podpůrná opatření spočívají v:

- poradenské pomoci školy a školského zařízení,
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem, metod vzdělávání a školských služeb,
- úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, braillova písma, podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- využití asistenta pedagoga,
- stavebních a technických úpravách prostor, kde se poskytuje vzdělávání a školské služby. Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické, finanční náročnosti. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, pouze pokud k dosažení účelu nepostačují podpůrná opatření nižšího stupně.

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu žáka. Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane školské zařízení po projednání se zákonným zástupcem žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné. Pro děti se zdravotním postižením nebo se závažnými vývojovými poruchami učení, chování lze zřizovat školy, ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zákonného zástupce žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte. Školské poradenské zařízení poskytne poradenskou pomoc dítěti nebo zákonnému zástupci žáka na základě jeho žádosti nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Vyžaduje-li to zájem dítěte, doporučí škola nebo školské zařízení jeho zákonnému zástupci, aby vyhledal pomoc školního poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení spolupracuje před přiznáním podpůrného opatření dítěti zejména se školským poradenským zařízením, se zřizovatelem, lékařem, orgánem sociálně právní ochrany dětí. Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, které nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá potřebám žáka. Žákům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje vzdělávání také v psaném českém jazyce, přičemž znalost českého jazyka si tyto žáci osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako

cizího jazyka. Využívá-li školské zařízení tlumočnicka českého znakového jazyka, zajistí, aby jeho činnost vykonávala osoba, která prokáže vzdělání nebo praxi a vzdělání, jimiž získala znalost českého znakového jazyka na úrovni rodilého mluvčího a tlumočnické dovednosti na úrovni umožňující plnohodnotné vzdělávání žáka. Výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou zpráva a doporučení. Ve zprávě školské poradenské zařízení uvede skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření. V doporučení uvede závěry vyšetření a podpůrná opatření prvního až pátého stupně, která odpovídají zjištěným speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem dítěte, a to včetně možných kombinací a variant podpůrných opatření a způsobu jejich použití. Školské poradenské zařízení poskytuje zprávu a doporučení žadateli. Škola nebo školskému zařízení v němž se dítě vzdělává, poskytuje doporučení. Pokud má zákonný zástupce žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení nepostupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním jeho případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení. Ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat. Zpráva nebo doporučení školského poradenského zařízení se považují za správné, dokud není vydána revizní zpráva, z níž vyplývá opak

Školní vzdělávací program pro školní družinu zpracovala vedoucí vychovatelka Hana Lhotáková.

Schválil vedoucí zařízení a ředitel školy Mgr. Martin Gruber.

od 1. 8. 2022 ředitelka školy Mgr. Jana Servusová